

Framhald av síðu 19

unum.

Herseting av Kuwait og Gulf-kríggið

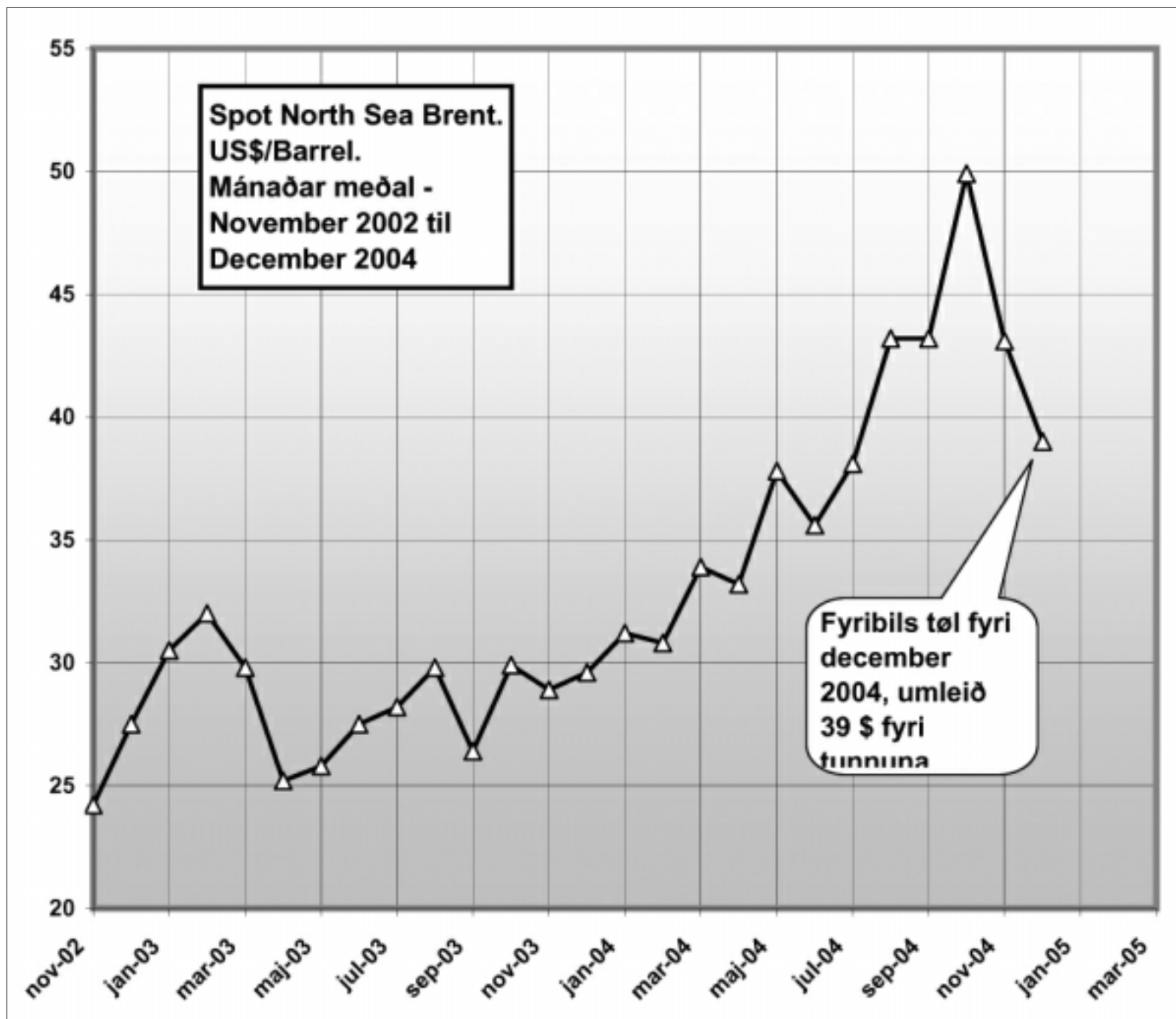
Saddam helst seg hava rætt at fáa Kuwait, afturfyri royndina at de-stabilisera Khomeini í Iran. Hann her-setti í august 1990 alt Kuwait, og í somu løtu fóru oljuprísirnir aftur til himm-als, sum tað sæst á striku-myndini. Men hetta vardi ikki so leingi, tí sameind herlið, við USA á odda og við danskari luttøku (fre-gattin Olfert Fischer sigldi tann langa vegin) róku Irakar aftur.

Oljuprísurnir hæk- andi í 1999 til 2004

Í juli 1997 tók ein kreppa seg upp í teimum asiatisku londunum, sum bera heitið NIC-lond, ella Newly Industrialized Countries, ella lond, sum nýliga eru blivin ídnaðarlond; Suður-korea, Singapore, Taiwan, Malaysia. Summi rokna Kina við. Samstundis økti OPEC um kvoturnar og fram-leiðsluna. Teir høvdu helst undirsett støðuna í Asia, har oljunýtslan minkaði. Hægri framleiðsla og lægri nýtsla og eftirspurningur fekk enn einaferð prísinn at falla til eitt lágt støði.

So kom ein turbulent tíð. Álopið á World Trade Center í New York. USA legði, sum hevnd, fyrst á Afghanistan og síðan á Irak, og royndi at fáa tam-arhald á viðurskiftunum og at verja seg móti ágangi.

Seinasta árið við hæk- andi oljuprísurnar kann for-kláras við, at útboðið hevur verið ótrygt vegna terror-atgerðir í Miðeystri og Irak. OPEC-londini hava harafrat verið afturhald-andi við at økja um fram-leiðsluna. Men eisini eftir-spurningurin hevur verið hækandi og harvið press-

Prísurnir á olju frá Brent-feltinum í Norðsjónum, sum setir referencu-prísinn í Europa. Hetta eru meðalprísir fyri hvønn mánaða frá november 2002 til december 2004

að prísirnir upp. Í Kina og Asia annars er stórir vøkst-ur í framleiðsluni, og tað krevur meira olju. Kina stendur í 2004 aftanfyrir 30-40% at vøkstrinum í eftir-spurningi eftir olju, og so-leiðis væntast stóran eisini at vera næsta ár. Men eisini í USA er framleiðsluvøkst-

urin rættiliga stórir, og væl størri enn í Europa.

Seinastu prishækkingarar

Prísfallið seinast í decem-ber komst av fráboðan um, at amerikansku olju-goymslurnar vóru nógv

størri enn væntað, og tí fór helst eingin størri eftir-spurningur at koma vegna kalda veturin í USA.

Hesir høgu oljuprísir hava eina beinleiðis ávirk-an á búskapin í Europa, Danmark og í Føroyum. Ferðavinna og flutningur av fólki og farmi verða bein-

leiðis rakt við hægri ferða-seðlaprísnum og farma-gjaldi. Sum beinleiðis úrslit av hesum ætlar JAL, Japan AirLines nú at leggja eitt eyka oljugjald afturat ferðaseðlaprísinum.

Hinvegin kann tað tó eis-ini metast, at meðan olju-prísirnir eru høgir, er

áhugin at leita eftir olju í "frontier"-økjum, sum á føroysku landleiðini, eisini í hæddini.

Dollarin viknaður enn meira

VINNUSÍÐU-GREININGIN

Rolf Guttesen
Rg@geogr.ku.dk

Seinapartin mánadagin, sum var fyrsti dagur aftaná jólahalguna, at valuta-handilin var tikin upp aftur, stóð Euro sterkari enn nakrantíð í mun til US-Dollar. Við øðrum orðum er dollarvirðið fallið enn

eina ferð. Fyri jól kostaði 1 ialt 1,3542 \$. Tann 27. december var prísurnir komin upp á 1,3631\$. Gongsdin væntast at halda fram, og eingi tekin eru til at ECB, European Central Bank, ætlar at keypa upp dollars fyri at stabilisera hann. Týsdag fyrrapart var dollarin styrknaður eitt sindur aftur, og soleiðis gongur tað upp og niður.

Men tendensurin her seinast í 2004 er, sum trend-linjan vísir, ein styrking av - Euro í mun til \$ - Dollar.

Langtíðargongdin í oljuprísunum. 1970 til 2004, roknað í 1996-\$ virði

